

Posudek vedoucího práce

Název práce: Transport za věčnost – projekt na základě knihy

Autorka: Tereza Mátlová

Východiskem pro projekt Terezy Mátlové byla kniha Transport za věčnost Františka Tichého¹, oceněná r. 2018 Magnesií Literou v kategorii „Litera za knihu pro děti a mládež“. Je tedy zřejmé, že studentka zpracovává ve svém projektu náměty a témata z velmi kvalitní literární předlohy, která zároveň před studentku klade velké výzvy z hlediska jejího uchopení metodami dramatické výchovy. Z mého pohledu se s touto výzvou studentka utkala se ctí – zdůvodnitelně rezignovala na cíl představit knihu, její příběh a témata komplexně, zvolila cestu promyšleného dramaturgického výběru zohledňujícímu určitá témata a charakter skupiny a projektu. Nabízí dětem silná témata spojená s přátelstvím v těžké době, se situací židovského obyvatelstva na území Protektorátu Čechy a Morava, s rozhodováním v limitních životních situacích, které tato doba nabízela. Studentka si neklade za cíl studenty historicky vzdělat (i když i to se na pozadí projektu děje), ale využít příběh ukotvený v takto náročné době k rozvoji dětí v oblasti postojů a hodnot. Vznikl tak projekt, který má jistě svá slabá místa, ale je ukázkou dobré cesty, jak nabízet dětem takováto témata a takto strukturované příběhy.

V úvodních kapitolách nás autorka seznamuje s předlohou a její vhodností pro proces dramatické výchovy. Poukazuje na množství témat a dramatických situací, které kniha obsahuje a která by byla vhodná pro práci s dětmi. Na závěr zdůvodňuje svůj výběr s vědomím, že projekt bude jen nahlédnutím do knihy a motivací pro její přečtení (na závěr píše, že se tak u některých dětí skutečně stalo a že kniha byla ve vícero kusech zakoupena do školní knihovny). Strukturu projektu staví jako koráلكovou. Při projektu pracuje s jádrovými metodami dramatické výchovy - nabízí dětem určité vybrané situace s jasnými tématy, pracuje s dramatickými situacemi, hrou v roli (včetně učitele v roli), reflexemi. Rizikem autorkou vytvořené struktury projektu je pocit příběhové neprovázanosti, malé napětí, které stojí nad jednotlivými situacemi, jistá roztržitost. Tato rizika se umocňují zejména v případě projektu, kdy je příběh neukončen, přesněji ukončen situací, která vyvolává potřebu dalšího dozvídání se a mozaika jednotlivých situací se tak nespojí v uzavřený příběhový celek (pro motivaci k četbě je takovýto stav významný a žádoucí, z hlediska vnímání uzavřenosti projektu a pocitu z něj je ale pro účastníky objektivně obtížně přijatelný a vyvolává pocit nedopovězenosti). Z práce je však zřejmé, že si je autorka takového rizika vědoma, poctivě je reflektuje a tato zkušenost je pro ni významná pro budoucí práci na úpravě projektu i pro budoucí práci na jiných projektech.

Reflexe je celkově silnou stránkou celé práce. Pro „covidové studenty“ je nesmírně potřebná a rozvíjející. Pro ročníky postižené karanténními opatřeními a dlouhodobou nemožností pravidelné praxe a živé práce s dětmi a mládeží je takovýto projekt velkou výzvou. Nelze očekávat, že projekt budou stavět na základě své předchozí bohaté praxe, jde mnohdy o jedno z prvních setkání s takovýmto rozsáhlým celkem a časově rozsáhlou prací se skupinou. Lze očekávat nedostatky ve stavbě projektu i managementu procesu. Ty jsou zcela pochopitelné. Důležité je, jak je student reflektuje, jak je schopný detekovat problém, odhalit jeho podstatu a pojmenovat si, co mu říká pro jeho budoucí rozvoj. A takových částí nabízí práce velkou řadu.

¹ Myslím, že by bylo vhodné autora knihy s citačním odkazem zmínit už v anotaci a úvodu, nikoli až v kapitole věnované analýze předlohy. Považuji to i za své přehlédnutí při konzultaci práce.

Z popisu projektu je zřejmé, že velkou výzvou byla pro studentku práce se skupinou, její dynamikou. Opět se vracím k tomu, že jde o studenty, jejichž živá praxe byla velmi omezena covidovými opatřeními a jejich dovednosti práce s skupinou jsou tímto limitovány – jde o dovednosti, které se budují právě dlouhodobou pravidelnou a reflektovanou zkušeností. Na části projektu jsem byl osobně přítomný a potvrzuji, že skupina byla náročně poskládaná a byla by velkou výzvou i pro zkušeného pedagoga. Zároveň však musím ocenit klid a jistotu, s jakou studentka takovou skupinu zvládala. Tyto hodnoty její pedagogické práce se v takto krátkém časovém úseku žití takto utvořené skupiny projeví jen málo, v pravidelné práci s konstantní skupinou by byla jejich hodnota jistě zřejmější.

Čeho je mi jako vedoucímu práce líto je nedostatek času na kvalitní korekturu. V práci je mnoho stylistických neobratností a chyb, které devalvují jiné její kvality. Pro obhajobu prosím studentku, aby sama některé odhalila a uvedla na pravou míru při obhajobě. Další otázky ponechávám oponentce práce.

Na závěr svého posudku chci konstatovat, že práce nabízí inspirativní pohled na přípravu, realizaci a reflexi projektu typu vícedenní interní dramatické výchovné dílny. Jde o poctivě připravený projekt, svědčící o hluboké míře porozumění takovému způsobu dramatické výchovné práce. Studentce zároveň nabídl mnohé okamžiky, kdy si uvědomila určité nedotaženosti v samotném scénáři i problémy při vedení procesu – poctivě je pojmenovává a reflektuje.

Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím (vzhledem k nedotažené korektuře) C.

Doc. Radek Marušák, vedoucí práce

V Praze 28.8. 2022